

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

**ДЕКОРАТИВНО-ХУДОЖНЄ
ОФОРМЛЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ
ЗАХОДІВ ТА СВЯТ**

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Видовищно-театралізовані заходи”

Київ – 2005

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

**ДЕКОРАТИВНО-ХУДОЖНЄ
ОФОРМЛЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ
ЗАХОДІВ ТА СВЯТ**

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Видовищно-театралізовані заходи”

2005

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

**ДЕКОРАТИВНО-ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ
ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ЗАХОДІВ ТА СВЯТ**

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації, – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 12 с.

Укладач: **В. М. Сандул** – ст. викладач Миколаївського державного вищого училища культури

Рецензенти: **М. В. Наюк** – заступник директора з навчальної роботи Київського обласного училища культури
І. Матвєєва – викладач Херсонського державного вищого училища культури

Відповідальний за випуск: **Т. Ф. Стронько**

Редактор: **М. С. Туртугешева**

Підписано до друку 02.12.05 р. Гарнітура Times
Формат 60×84_{1/16}. Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 0,75. Наклад 200 прим.

Видавництво «Нова Книга» м. Вінниця, вул. Стеценка, 46/85
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №103 від 30.06.2000 р.
Тел. (0432)52-34-80, 52-34-82 Факс 52-34-81
E-mail: newbook1@vinnitsa.com
www.novaknyha.com.ua

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2005

Пояснювальна записка

Предмет “Декоративно-художнє оформлення театралізованих заходів та свят” ставить за мету дати студентам комплекс знань та навичок з художнього оформлення масових театралізованих заходів, свят, обрядів, а також різноманітних культурно-дозвіллевих заходів.

При вивченні даного курсу студенти набувають навички образного мислення, просторового бачення художнього оформлення, виготовлення нескладного реквізиту (декорації, бутафорії тощо), знайомляться з основами техніки та технології роботи освітлювального та проєкційного обладнання та апаратури. Студенти повинні вміти самостійно оформляти клубну сцену, фойє, танцювальну залу та інші площадки. Знати техніку безпеки при виготовленні декорацій та експлуатації електрообладнання.

Основною формою вивчення курсу є лабораторно-практичні заняття. Предмет вивчається на денному та заочному відділах.

Згідно з навчальним планом на денному відділі предмет “Декоративно-художнє оформлення театралізованих заходів та свят” вивчається протягом трьох семестрів:

IV семестр – 40 годин
V семестр – 36 годин
VI семестр – 30 годин

Таким чином, на вивчення предмета відведено 106 годин та диференційований залік у VI семестрі.

Структура курсу «Декоративно-художнє оформлення театралізованих заходів та свят»:

Кредити	Самост. робота	Всього	Лаборат. – практич.	Індивід.	IV сем.	V сем.	VI сем.
162	56	106	96	10	2	2	2

**Тематичний план
для груп основної освіти (11 класів)**

№ п/п	Назви розділів та тем	Кількість годин			
		Всього	Практ.	Індивід.	Екскурс.
1	2	3	4	5	6
IV семестр					
Розділ I: Вступ					
1.1.	Задачі та значення предмета.	2	2		
1.2.	Історія виникнення масових вистав та різний специфічний підхід в різні історичні епохи до рішення його декоративно-художнього оформлення.	2	2		
Розділ II: Технічне, освітлювальне та проєкційне обладнання.					
2.1.	Техніка та технологія сцени.	4	2		2
2.2.	Освітлювальне та проєкційне обладнання.	4	2		2
2.3.	Світлові ефекти та імітації.	2	2		
2.4.	Художнє освітлення масових вистав, видовищ та заходів.	4	4		
Розділ III: Основи художнього оформлення театралізованих вистав.					
3.1.	Режисер та зоровий образ масової вистави.	2	2		
3.2.	Основи композиції.	5	4	1	
3.3.	Основи кольорознавства.	4	4		
3.4.	Перспективне малювання та ескіз.	5	4	1	
3.5.	Макет та підмакетник.	6	5	1	
Всього:		40	33	3	4

1	2	3	4	5	6
V семестр					
Розділ IV: Декоративні засоби в оформленні театралізованих вистав.					
4.1.	Особливості декоративного оформлення сучасних масових театралізованих вистав.	2	2		
4.2.	Декоративні композиції в умовах відкритого та замкнутого простору.	4	4		
4.3.	Основні прийоми оформлення маніфестацій, святкових парадів, кавалькад.	2	2		
Розділ V: Технологічний процес художнього оформлення					
5.1.	Виготовлення декораційного оформлення для виступів.	7	6	1	
5.2.	Виготовлення сценічного костюма та його трансформація.	6	6		
5.3.	Бутафорія та реквізит.	7	6	1	
5.4.	Художня обробка та імітація тканин.	4	4		
5.5.	Засоби пропаганди масової театралізованої вистави (плакат, афіша, запрошення та ін.).	4	3	1	
Всього:		36	55	5	
VI семестр					
Розділ VI: Форми образного рішення та художнього оформлення масових театралізованих вистав					
6.1.	Образне рішення масової театралізованої вистави – ідея, пошук, рішення.	9	8	1	
6.2.	Технічний аналіз макета дипломної роботи.	7	6	1	
6.3.	Монтувальні релетиції та особливості їх проведення.	7	6	1	
6.4.	Загальна документація та економічне обґрунтування художнього оформлення масового театралізованого заходу.	4	4		
6.5.	Контрольний урок.	3	3		
Всього:		30	27	5	

ПРИМІТКА: Тематичний план для груп заочного навчання складається цикловими комісіями, виходячи з обсягу годин, передбачених на вивчення предмета навчальним планом, і затверджується керівництвом навчального закладу.

Програма курсу

РОЗДІЛ I: ВСТУП

Тема 1.1. Задачі та значення предмета

Прогресивні тенденції образотворчого мистецтва на сучасному етапі. Єдність форм та змісту в творах мистецтва. Роль і значення художнього оформлення в постановці масової театралізованої вистави, видовища. Специфіка виконання практичних домашніх завдань.

Тема 1.2. Історія виникнення масових вистав та різний специфічний підхід в різні епохи до рішення його декоративно-художнього оформлення

РОЗДІЛ II: ТЕХНІЧНЕ, ОСВІТЛЮВАЛЬНЕ ТА ПРОЕКЦІЙНЕ ОБЛАДНАННЯ

Тема 2.1. Техніка та технологія сцени

Виникнення сцени та подальший її розвиток. Типи сцен. Елементи сцени. Механізація сцени. Імпровізована площадка для виступів. Одяг сцени. Елементи сценічної площадки. Основи техніки безпеки при роботі на сцені. Екскурсія до театрів, палаців та будинків культури.

Тема 2.2. Освітлювальне та проекційне обладнання

Основне освітлювальне обладнання сцени та апаратура. Класифікація освітлювальних систем. Розміщення стаціонарного освітлювального обладнання. Універсальна апаратура для малогабаритних сцен. Ефектні приставки та їх можливості для здійснення світлових ефектів на дискотеках. Кольорово-музичні пристрої. Проекційне обладнання та його застосування. Способи і прийоми виготовлення діапозитивів на склі та інших матеріалах. Екскурсія в театр, музичний салон.

Тема 2.3. Світлові ефекти та імітації

Роль і значення світлових ефектів та імітацій в декоративно-художньому оформленні масових театралізованих заходів. Найбільш поширені

способи їх здійснення. Прилади ультрафіолетового випромінювання. Світло-музичні пристрої. Стробоскопи та їх застосування.

Тема 2.4. Художнє освітлення масових вистав, видовищ та заходів

Принципи та задачі художнього освітлення театралізованих вистав. Вибір апаратури для художнього освітлення сцени. Партитура художнього освітлення театралізованої вистави.

Приклади практичних завдань до розділу:

1. Малюнок плану сцени (вид зверху)
2. Виготовлення діапозитивів на склі
3. Виготовлення найпростіших імітацій для навчальних робіт
4. Здійснення кольорової проекції на нейтральному заднику

РОЗДІЛ III: ОСНОВИ ХУДОЖНЬОГО ОФОРМЛЕННЯ МАСОВИХ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ВИСТАВ

Тема 3.1. Режисер та зоровий образ масової театралізованої вистави

Зоровий образ масової театралізованої вистави і рішення художнього оформлення на основі режисерського задуму. Ідейний зміст сценарію і засоби художньої виразності. Вибір засобів виразності відносно до жанру та виду масового театралізованого заходу.

Тема 3.2. Основи композиції

Об'ємна, площинна та змішані види композиції. Зоровий центр та його значення в декоративно-художньому оформленні. Рівновага в композиції кольору, форми, розмірів та фактури деталей на площині та в просторі. Використання ландшафту та архітектурних деталей в оформленні масових заходів. Визначення місця розташування площадки для виступу в екстер'єрі та інтер'єрі.

Тема 3.3. Основи кольорознавства

Поняття про кольорову гаму. Кольоровий круг. Теплі та холодні тони. Гармонія кольорових відтінків. Кольорові фільтри, їх якості та викорис-

тання. Роль кольору в композиції декоративно-художнього оформлення масових театралізованих заходів.

Тема 3.4. Перспективне малювання та ескіз

Поняття про перспективу. Закони перспективи. Картинна та предметні площини. Кут зору та точка сходу. Визначення лінії горизонту. Масштаб (лінійний і архітектурний). Техніка малювання ескізів, натюрмортів, інтер'єрів.

Тема 3.5. Макет та підмакетник

Підмакетник – основна форма роботи режисера над оформленням масового заходу. Способи виготовлення підмакетника. Макетування. Виготовлення деталей макета із різних матеріалів. Художня обробка деталей відносно ескізу оформлення.

Практичні завдання до розділу;

1. Визначення кольорового співвідношення (гармонії) на площині
2. Натюрморт з геометричних фігур
3. Ескіз з врахуванням перспективи
4. Виготовлення деталей макета

РОЗДІЛ IV: ДЕКОРАТИВНІ ЗАСОБИ В ОФОРМЛЕННІ МАСОВИХ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ВИСТАВ

Тема 4.1. Особливості декоративного оформлення масових театралізованих вистав

Театралізовані маніфестації, мітинги, фестивалі. Театралізовані та етнографічні вистави в умовах відкритого простору. Костюмовані кавалькади. Свята врожаю тощо.

Тема 4.2. Декоративні композиції в умовах відкритого сценічного простору

Декоративні композиції в умовах відкритого та замкнутого сценічного простору. Принципи просторового рішення на різних ігрових

площадках. Пропорціональне взаємовідношення фігури та маси людей у сценічному просторі.

Тема 4.3. Основні прийоми оформлення маніфестацій, святкових парадів, кавалькад

Ескіз оформлення святкових колон. У плановій розгор্তці визначити чи скомпонувати кількість кольорових точок, їх ритм. Ескіз загального вбрання майдану, вулиці.

Практичні завдання до розділу;

1. Ескізи оформлення конкретного майдану, вулиці по даній темі
2. Ескіз оформлення костюмованої колони до певного свята

РОЗДІЛ V: ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОЦЕС ХУДОЖНЬОГО ОФОРМЛЕННЯ

Тема 5.1. Виготовлення декоративного оформлення для виступів

Роль декоративного оформлення в постановці масових театралізованих заходів. Системи декоративного оформлення. Виготовлення декорацій з жорсткої та напівжорсткої конструкції. Втілення декоративного оформлення при допомозі проєкції безпеки.

Тема 5.2. Виготовлення костюма та його трансформація

Значення сценічного кольору костюма. Прийоми трансформації елементів костюма. Виготовлення костюма та його елементів.

Тема 5.3. Бутафорія та реквізит

Роль і значення бутафорських предметів у масових театралізованих виставах. Бутафорські предмети як художні твори. Основні способи та прийоми виготовлення бутафорських предметів.

Тема 5.4. Художня обробка та імітація тканин

Способи і прийоми художньої обробки тканин та матеріалів. Імітація під різновидні фактури. Використання аплікації. Трафарет. Матеріали, інструменти та пристосування для художньої обробки тканин. Техніка безпеки.

Тема 5.5. Засоби пропаганди масової театралізованої вистави (плакат, афіша, запрошення та ін.)

Практичні завдання до розділу:

1. Виготовлення декорації в натуральну величину
2. Виготовлення ескізу костюма в кольорі для конкретної постановки
3. Виготовлення та художня обробка бутафорських предметів способом пап'є-маше
4. Виготовлення трафарету та його використання при обробці виробів для сцени
5. Імітація тканин під різновидні фактури
6. Ескіз афіші та запрошення

РОЗДІЛ VI: ФОРМИ ОБРАЗНОГО РІШЕННЯ ТА ХУДОЖНЬОГО ОФОРМЛЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ВИСТАВ ТА ІНШИХ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Тема 6.1. Образне рішення масової театралізованої вистави – ідея, пошук, рішення.

Задум художнього оформлення дипломної роботи, взаємозв'язок зі сценарієм. Попередні ескізні замальовки. Ескіз та прийоми роботи над ним.

Тема 6.2. Технічний аналіз макету дипломної роботи

Макет-вигородка. Визначення мізансцен у макеті. Пошук основних домінуючих деталей.

Тема 6.3. Монтувальні репетиції та особливості їх проведення

Значення монтувальних репетицій в постановочній роботі. Особливості монтажних робіт з установки декорацій та різноманітних декоративних конструкцій.

Тема 6.4. Загальна документація та економічне обґрунтування художнього оформлення масової театралізованої вистави

Тема 6.5. Контрольний урок

Захист задуму художнього оформлення з використанням макета.

Рекомендована література

1. *Аксенов Ю. Г.* Образ и материал. – М.: Советская Россия, 1976.
2. *Базанов В. В.* Техника и технология сцены. – Л.: Искусство, 1976.
3. *Мерцалова М. Н.* История костюма. – М., 1972.
4. *Емельянов Е. Д.* Технологические средства клуба. – М.: Советская Россия, 1979.
5. *Пейль В. М.* Свет на сцене. – М.: ВТО, 1976.
6. *Туманов И. М.* Режиссура массового праздника и театраллизованного концерта. – М.: Просвещение, 1976.
7. *Генкин Д. М.* Массовые праздники. – М.: Просвещение, 1975.
8. *Дисексон Ш.* Костюм для сцены. – М.: Искусство, 1984.